

Kajaanin yliopistokeskus **VUOSIKERTOMUS 2009**

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

SISÄLTÖ

Johtajan katsaus	3
Yleistä yliopistokeskuksen toiminnasta	4
Tapahtumia	5
Tutkimus	7
Koulutus	8
Yksikkökatsaukset	10
<i>Opettajankoulutusyksikkö</i>	10
<i>Aikuiskoulutus</i>	11
<i>Bioteknikan laboratorio</i>	12
<i>Mittalaitelaboratorio</i>	13
<i>Tietojenkäsittelytieteiden Kajaanin yksikkö</i>	14
<i>Lönnrot-instituutti</i>	15
<i>Kirjasto</i>	15
<i>Kulttuuriyrittäjyyden kansainvälinen maisteriohjelma</i>	16
<i>Liikuntateknologian koulutus</i>	16
Resurssit	17
<i>Tilat</i>	17
<i>Henkilöstö</i>	18
<i>Talous</i>	20
Kansainvälinen toiminta	22
Julkaisut	23
Johtokunta ja organisaatio	24
Yhteystietoja	26
Toimitustiedot	27

JOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2009 aikana toteutui yliopistomaailmassa monta suurta muutosta, joiden heijastusvaikutukset ulottuivat myös Kajaanin yliopistokeskuksen kehittämiseen. Uusi yliopistolaki tulee voimaan 1.1.2010, mutta jo syksyllä alettiin valmistautua sen toimeenpanoon. Henkilöstön osalta valmistaututtiin virkojen lakkaamiseen vuoden lopulla ja palvelussuhteiden muuttamiseen työsopimuksiksi.

Kulunut vuosi on ollut hyvin opettavainen ja se on selvästi osoittanut, että yliopistokeskuksissa pitää olla kiinteä ydin ja niiden välillä yhteiskunnallisen palvelutehtävän toteuttamiseksi yliopistokeskusten yhteinen alueiden kehitystä koskeva arviointijärjestelmä.

Laman syvennyttyä Kajaanin yliopistokeskuksen kehittämishaasteet on selkeästi tuotava esiin uudessa kumppanuusyliopistojen kanssa soveltavassa strategiassa, jossa regionalistista, aluetta palvelevaa toimintaa ei nähdä kansainvälistä yhteistoimintaa estävänä tekijänä. Yliopistokeskuksen yhteistyösopimus oli voimassa 1.1.2007–31.12.2009.

On sijoitettava koulujärjestelmään systemaattiseen tutkimukseen perustuvan arvioinnin kautta. Erityisopetuksen kehittämiseen on kiinnitettävä huomiota välittömästi ja kehitettävä kansallinen moniammatillinen projekti, jotta lisääntyvät ongelmat varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin saadaan hallintaan, korkeakoulujen drop

out-luvut ovat aivan liian korkeita.

Kainuulle on erityisen tärkeää säilyttää riittävän laaja suhde perustutkimukseen. Pelkän täydennyskoulutuksen kautta ei päästä innovatiiviseen yhteistyöhön kumppaneiden kanssa. Älkää hävittäkö perinteistä opettajankoulutusta Kainuusta. Se on liima, jonka avulla on luotu myös nykyisen yliopistokeskuksen muoto ja koulutettu varsin laaja ammattikorkeakouluopettajien joukko.

Juhani Suortti

YLEISTÄ YLIOPISTOKESKUKSEN TOIMINNASTA

Vuoden lopulla selkiintyi Kajaanin yliopistokeskuksen hallinnon periaatteet 1.1.2010 alkaen. Kajaanin yliopistokeskuksen toimintaan sovelletaan 1.1.2010 lukien Oulun yliopiston johtosääntöä sekä sen ohella 31.12.2009 saakka voimassa olevaa yliopistokeskuksen johtosääntöä siltä osin kun se ei ole ristiriidassa yliopistolain tai Oulun yliopiston johtosäännön kanssa. Nykyinen yliopistokeskuksen johtokunta jatkaa toimintaansa Oulun yliopiston johtosäännön tarkoitamina johtokuntana siihen saakka, kunnes yliopistokeskuksen hallinnon periaatteista on toisin päätetty, kuitenkin enintään 31.12.2010 saakka. Kajaanin yliopistokeskuksen johtajana toimii professori Juhani Suortti. Erillisen johtosäännön tarve Kajaanin yliopistokeskuksen osalta arvioidaan sen jälkeen kun yliopistokeskuksen osalta on päätetty keskeiset toiminnalliset linjaukset sekä sovittu yhteistyön periaatteet keskeisten sidosryhmien kanssa.

Kajaanin opettajankoulutuksyksikön hallinnollinen asema kasvatustieteiden tiedekunnassa muuttuu

Kasvatustieteiden tiedekunnan dekaani nimitti professori Juhani Suortin käytännön yleis-, talous- ja henkilöstöasioita hoitavaksi esimieheksi Kajaanissa 1.1.2010 alkaen toistaiseksi kuitenkin enintään 31.12.2013 saakka. Varaesimieheksi nimettiin yliopistopettaja Juha-Matti Turpeinen.

Hallituksen päätösten mukaisesti opettajankoulutuksen omaleimaisuuden kehittämistä jatketaan jo olemassa olevilla painotteisuuksilla sekä kehittämällä erityispedagogiikan opintojen mahdollisuutta erityisesti Kajaanin opettajankoulutuksessa.

Yliopistonopettajien virkanimikkeet muuttuivat hallituksen päätöksen mukaisesti.

Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyö opiskelijarekrytoinnissa jatkui mm. Kaksi Kampusta -tapahtumassa, joka kokosi Kajaaniin noin kaksi tuhatta kiinnostunutta toisen asteen opiskelijaa.

Palvelupiste Kajaaniin

Palvelupisteuudistukseen liittyen nimettiin Kajaanin yliopistokeskuksen palvelupisteeseen henkilökunta talous-, henkilöstö- ja opintoasioihin. Yliopistokeskuksen palvelupiste aloitti toimintansa loppuvuodesta. Se merkittävästi kiinteytti Oulun yliopiston yksiköiden hallinnollisia palveluja Kainuussa.

Kajaanin korkeakoulukonsortiossa edettiin yhteistyösopimuksen mukaan. Vuoden aikana valmisteltiin opiskelijoiden liikkumisen korkeakoulujen välillä mahdollistava joustavan opinto-oikeuden sopimus.

Ministeri ihasteli kampusta

Kajaanissa ollaan ajan hermolla, totesi ministeri Henna Virkkunen. Vahva opettajankoulutuksen osuus ja pitkä koulutuksen perinne luovat Kajaanin yliopistokeskukselle omaleimaisen profiilin. Kyllä teillä on upeaa täällä, totesi ministeri vierailunsa loppuksi.

TAPAHTUMIA

20.1. Kainuun bioenergiateemaohjelman Energian käytön tehostaminen kunnissa -seminaari Kajaanissa, Lönnrot-instituutti

11.3. Tutkijatapaaminen (Snowpolis/Jyväskylän yliopisto ja SkilLab)

24.4. Publiikki

29.4. Kainuun kyläteemaohjelman kylähankevetäjien tapaaminen Sotkamossa, Lönnrot-instituutti

12.5. CreaLearn-hanke: Hajautettu projektityö -seminaari

15.5. VAKAVA-koe

15.5. Tutkija Heikki Rytkölen jäähyväisluento

26.5. Professori Pertti Yli-Luoman jäähyväisluento

27.5. CreaBase-hanke: Mobiilien laitteiden käytettävyys -seminaari

28.5. Valintakoe TOL

5.6. Tutkijatapaaminen (TOL:n tutkimuksesta vastaava varajohtaja Kari Kuutti + Kajaanin TOL:n tutkimus)

5.–6.6. Kainuun XV maakunnalliset kylätoimintapäivät Paltamossa, Lönnrot-instituutti

11.6. Professori Esko Kalaojan jäähyväisluento ja läksiäiset

11.–12.6. Pääsykokeet KOKY

28.6. Vaccia-hankkeen kohderyhmätilaisuus Vuokatissa, Lönnrot-instituutti

17.8. Opetusministeri Henna Virkkusen vierailu Kajaanin kampuksella

20.8. Ildar Safarovin väitöstilaisuus

26.–27.8. Rehja, opiskelun aloitus

31.8.–3.9. Varusmiespäivillä KYKin esittäytyminen

10.9. Lukuvuoden avajaiset Kajaanissa

2.10. Publiikki

6.–7.10. Kaksi kampusta -tapahtuma yhdessä AMK:n kanssa

15.10. Yliopistovaalit, ennakkoäänestys Kajaanissa 6.–12.10.

28.10. ATJ-kehittämisohjelma: "Usability in Vehicle Information Systems" kansainvälinen seminaari

28.10. Kainuun teemaohjelmien Maa-seutusenssit Paltamossa, Lönnrot-instituutti

4.–5.11. ISOT (itäsuomalaisista opetus-teknologiaa) -seminaari Kajaanissa

10.11. Vaccia-hankkeen matkailun tulevaisuustyöpaja Vuokatissa, Lönnrot-instituutti

19.11. CreaBase-hanke: Tehokkutta organisaatioon – käytännön kokemuksia prosessien uudistamisesta -seminaari

24.11. Väitöstilaisuus: KTM Sari Laari-Salmela: The process of strategy formation in software business: Three cases from Kainuu region, Finland / Strategian muotoutumisen prosessi ohjelmistoliiketoiminnassa: Kolme casea Kainuusta.

27.11. Tutkijatapaaminen, yhdistetty monitieteisen jatkokoulutustoiminnan kick-off -tilaisuuteen

27.11. Auditointiin osallistuminen

8.12. Musiikin sivuaineopiskelijoiden järjestämä joululaulutilaisuus

16.12. Jouluhartaus ja -kahvit henkilökunnalle

TUTKIMUS

Uudenlaisen nutrigenomiikkaan liittyvän biosensorin kehitystyö on uusi alue tutkimussektorilla, samoin kuin pienten metallipitoisuuksien määrittämiseen kaivosvesistä liittyvät sensorit sekä bakteerien määrittämiseen liittyvät menetelmät paperinvalmistusprosessissa. Uudenlaisen bakteerien tunnistamis- ja määrittämismenetelmän kehittäminen liittyen kaivannaisteollisuuteen on jatkunut. Lisäksi on tehty sitoutumistutkimuksia proteiiniin (maitoproteiini BLG) ja bioaktiivisten peptidien (verenpaine) sekä luonnonaineiden (mm. flavonoidit) välillä ja kehitetty näihin liittyviä määrittämenetelmiä tutkimuksen tarpeisiin. Saatuja tuloksia on mahdollista hyödyntää uusissa terveysvaikutteisissa elintarvikkeissa.

Tutkimukseen liittyviä yhteistyöverkostoja on vahvistettu sekä kotimaassa että ulkomailla. Biosensoritutkimuksessa kehitetään biopintoja ja -sensoreita käytettäväksi ihmisyfysiologisiin ja ympäristömäärittäyksiin. Optisilla sekä sähkökemiallisilla sensorityypeillä on onnistuttu kehittämään menetelmät muuttaman liikuntaan ja terveydenhuoltoon liittyvän biomolekyylin määrittämiseen.

Verkostoituminen kansainvälisesti on elinehto tutkimukselle. Marjojen funktionaalisten aktiivisuuksien ja yhdisteiden kartoittaminen sekä biotekniset prosessoinnit marjojen maun muokkaamiseen ovat elintarvikepuolen tutkimuksen yksi pääalue.

Elintarvikealan tuotekehityksessä on toteutettu useita yrityslähtöisiä maksupalvelututkimuksia. Hankkeiden ja toiminnan suuntaus on pyritty saamaan Snowpolis-konseptiin sopiviksi ja sitä tukeviksi. Yksikkö on osallistunut aktiivisesti alueellisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

Aluetutkimuksessa jatkui Kunnallisanalan kehittämissäätiön rahoittama tutkimus Suomen aluerakenteen ja innovaatioympäristöjen toteutuneesta ja ennakoitavissa olevasta muutoksesta. Ahvenanmaan maaseutuohjelman loppuarvioinnissa tarkasteltiin ohjelman tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Maa- ja metsätalousministeriön sekä Suomen Kuntaliiton rahoituksella to-

teutettiin valtakunnallinen vertailututkimus, jossa analysoitiin eri puolilla maata toimivien kyläparlamenttien ja muiden kylien yhteistyöryhmien hyviä käytäntöjä. Palma II -hankkeessa toteutettiin vertailututkimus maaseudulla asuvien suomalaisten ja romanilaisten lukiolaisten elinolosuhteista ja osallistumisesta.

Mittalaitelaboratorion organisaatio uudistettiin vuonna 2009. Vanha tiimijärjestelmä korvattiin uusilla teknologia- ja sovelluspainotteisilla ryhmillä. Teknologyryhmät jakaantuvat optisen spektroskopian sekä kuvantavien mittausten ryhmiksi. Tutkimuksen sovellusalueina ovat metsäteollisuus, energia ja ympäristö sekä liikuntamittaukset.

Tutkimuksen koordinaatioryhmän työhön osallistuu MILAn johtajan ja ryhmänvetäjien lisäksi Biotekniikan laboratorion ja Jyväskylän yliopiston Vuokatin yksikön johtajat. Liikuntamittausryhmän yhteistyö Jyväskylän yliopiston kanssa tiivistyi loppuvuonna.

Kansainvälistyminen vahvistui edelleen Mittalaitelaboratorion toiminnassa vuonna 2009. MILAn tutkijoita osallistui useisiin kansainvälisiin konferensseihin postereiden ja esitelmien pitäjinä. Lisäksi tutkijavaihtoa toteutettiin aiempaa enemmän ja myös ulkomaalaisia vaihtotutkijoita tuli työskentelemään MILAan.

Vuonna 2009 valmistuneiden Sven-ton ja Leiviskän työryhmän raporteis-

sa Kajaanin korkeakoulukonsortion strategiaryhmälle esitettiin perustettavaksi Mittaus- ja tietojärjestelmien osaamiskeskus CEMIS (Centre for Measurement and Information Systems). Mittalaitelaboratorio tulee olemaan yksi merkittävä tulevaan osaamiskeskukseen liittyvä yksikkö.

Kasvatustieteellisen tutkimuksen painopiste on oppimisen perustutkimuksessa ja opettajankoulutuksen sovellusten kehittämisessä. Psykologinen tutkimus on kohdistunut taitojen kehittymisen perusteisiin eri alueilla ja pedagogisessa tutkimuksessa oppimisen mielekkyyden ja motivaation synty on ollut keskeinen tutkimuskohde. Tutkimusta on tehty yhteistyössä japanilaisten, amerikkalaisten, kanadalaisien ja venäläisten tutkimusyksiköiden ja tutkijoiden kanssa keräämällä yhteisiä tutkimusaineistoja ja julkaisemalla tutkimustuloksia yhdessä.

SkillLab on kokeellisen psykologian tutkimuslaboratorio (perustettu 2004), joka tarjoaa teoreettisia ja kokeellisia välineitä ihmisen kokemuksen ja toiminnan eri puolien selvittelyyn. Tutkimuksen painopistealueina ovat lukuprosessin tutkimus, emotionaalinen dynamiikka, taitotoimintojen observointistrategiat ja liiketoiminnan organisoituminen. Tutkimuksissa hyödynnetään uusinta silmänliikemittaustekniikkaa, lihasten sähköisen aktiivisuuden mittausta ja sykevariabiliteetin analyysia.

Maisteriksi ja kandidaatiksi Kajaanista

Tutkintoon johtavaa koulutusta Kajaanin yliopistokeskuksessa toteuttavat yksiköt kuuluvat alansa tiedekuntiin: liikuntateknologian koulutusohjelma Jyväskylän yliopiston liikunta- ja terveystieteiden tiedekuntaan, opettajankoulutusyksikkö Oulun yliopiston kasvatustieteelliseen tiedekuntaan ja tietojenkäsittelytieteiden laitoksen Kajaanin yksikkö luonnontieteelliseen tiedekuntaan.

tajataustaisille opettajille Suoma-pätevyitysmiskoulutuksen. Aikuiskoulutus koordinoi maakunnallisesti opetusalan täydennyskoulutusta ja Kainuun AITO-työryhmää. Kainuun maakuntakorkeakoulun toimintaa kehitettiin yhdessä Kajaanin ammattikorkeakoulun ja Kainuun kesäyliopiston kanssa.

Tietojenkäsittelytieteissä filosofian maisterin (FM) tutkintoon tähtäävää koulutusta yliopistokeskuksessa annettiin ohjelmistotuotannon ja ohjelmistoliiketoiminnan suuntautu-

kuussa 2009. Koulutukseen valittiin 20 opiskelijaa, joilla oli alalle soveltuva ammatillinen tai alempi korkeakoulututkinto sekä työkokemusta. Opiskelijoiden tavoitteena on suorittaa filosofian maisterin (FM) tutkinto 2,5 vuodessa. Tutkinto antaa opiskelijoille valmiudet elintarvikeanalytiikan, -hygienian ja molekyylibiologisten sovellusten hallintaan. Opetus pohjautuu Kuopion kampuksen Ravitsemus- ja elintarvikebiotekniikan opintoihin, ja lisäksi koulutuksessa hyödynnetään Sotkamon biotekniikan laboratorion henkilökunnan tietoa ja osaamista. Opetus toteutetaan yliopiston perusopetusta monimuotoisemmin hyödyntämällä mm. verkkoneuvotte-luohjelmaa, joka mahdollistaa luen-tojen kuuntelemisen etänä. Labora-torioharjoitukset ja osa opetuksesta järjestetään Sotkamossa, biotekniikan laboratorion yhteyteen pystytetyssä opetuslaboratoriossa. Tavoitteena on muuttaa nyt alkanut koulutus jatku-vaksi.

Avoin yliopisto

Yliopistokeskuksen avoin yliopisto koordinoi avoimen yliopiston toimintaa Kainuussa ja Ylä-Savossa sekä toteuttaa Oulun yliopiston kuuden tiedekunnan ml. Kajaanin opettajan-koulutusyksikön opetussuunnitelman mukaisia yliopisto-opintoja. Leimallista opiskelulle on tutkintotavoitteisuus. Osana aikuiskoulutuskonsortiota yhteistyötä markkinoinnissa ja opetustarjonnassa tehdään Kajaanin avoimen ammattikorkeakoulun kanssa. Toteutuksessa oli kaikkien tiedekuntien arvosanakokonaisuuksia ja opintojaksoja. Hoitotieteen väylä-opinnot jatkuivat, samoin italian ja japanin kieliopinnot jatkokursseilla. Avoimen yliopiston opiskelijat tulivat pääsääntöisesti Kainuun alueelta. Vuoden 2009 aikana toteutettiin yhteensä 70 erillistä opintojaksoa, lisäystä edelliseen vuoteen oli 6. Toteutuksessa oli yhteensä 20 eri arvosanakokonaisuuksia ja 5 aineopintokokonaisuuksia, opintopisteinä yhteensä

Kajaanin yliopistokeskuksessa oli kirjoilla olevia opiskelijoita kasvatustieteen tai filosofian maisterin (KM/FM) tutkinnon perustutkintokoulutuksissa suorittamassa luokanopettajan, varhaiskasvatuksen (lastentarhanopettajan), liikunnan aineenopettajan, ruotsin kielen kielikylpy- ja aineenopettajan sekä matematiikan aineenopettajan pätevyyskysiä. Lisäksi muuntokoulutuksena järjestettiin kuvataideopettajan (Virt@) maisteriohjelma Taideteollisen korkeakoulun kanssa. Aikuiskoulutus järjesti erityisloukanopettajien koulutuksen (40 op) pätevyitysmiskoulutuksena luokan- ja aineenopettajille Jyväskylän yliopiston kanssa sekä maahanmuut-

misvaihtoehtoisissa. Mittalaitelaboratoriossa 2007 päättäneestä DIKO-koulutushankkeesta oli vielä opiskelijoita suorittamassa DI-tutkintoa. Laboratorioon sijoitettujen STO:n professorin ja assistentin opetustyö jatkui diplomityöntekijöiden ohjauksena pääasiassa fotonikkatiimissä. Vuokatissa Jyväskylän yliopisto järjesti liikuntateknologian muuntokoulutusta. Kesällä 2008 suoritettiin uusi haku, josta 13 opiskelijaa aloitti opinnot syksyllä 2008. Lisäksi joulukuussa 2008 toteutettiin viides haku, jossa valittiin 21 opiskelijaa.

Elintarvikebiotekniikan maisterikoulutus -hanke alkoi yhteistyönä Kuopion yliopiston kanssa helmi-

4546,5 op. Luvussa on lisäystä edelliseen vuoteen 437,5 op. Opiskelijoita oli yhteensä 448. Oulun avoimen yliopiston toiminnasta vastasi Kajaanissa kokopäivätoiminen amanuenssi ja osa-aikainen talousvastaava.

Tohtoriopintoja Kajaanin kampuksella

Tieteellisen jatkokoulutuksen tarve on tunnistettu Kajaanissa jo 1990-luvulla. Opettajankoulutusyksikössä sitä on toteutettu jo useita vuosia. Kajaanin korkeakouluyksiköiden kehittämisstrategiassa alueellinen jatkokoulutus käynnistettiin vuoden 2002 alussa.

Toiminta on jatkunut aikuiskoulutuksen organisoimana alueellisena monitieteisenä tohtorihautomona, jonka tarkoituksena on aktivoida ja rekrytoida tieteellisestä jatko-opiskelusta kiinnostuneita työelämässä olevia henkilöitä Kainuun ja Ylä-Savon alueella sekä järjestää erilaisia jatko-

opiskelun valmennus- ja tukipalveluita tohtoriopintoihin. Jatko-opinnoista kiinnostuneille järjestetään valmennus-, koulutus- ja ohjaustoimintaa sekä pidemmälle edenneille jatko-opiskelijoille opintoja tukevia ja täydentäviä opintojaksoja.

Väitöskirjatyön loppuvaiheessa oleville opiskelijoille järjestetään mentoimintaa opinnäytetyön loppuun saattamiseksi. Tohtoriopinnoista kiinnostuneita on satakunta ja aktiivisia jatko-opintoja harjoittavia 20–30 henkilöä.

YKSIKKÖKATSAUKSET

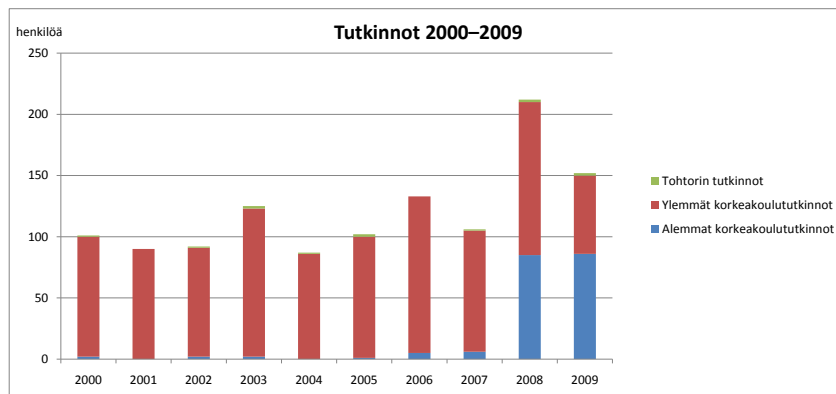
Opettajankoulutusyksikkö

Professuurit erityispedagogiikkaan ja liikuntakasvatukseen vahvistavat tutkimuksen ja opetuksen laatua sekä edistävät huippututkimuksen uusiutumiskykyä ja kansainvälistymistä yliopistokeskuksessa ja kasvatustieteiden tiedekunnassa. Erityisopetuksen koulutuksen haltuunotto Pohjois-Suomessa käynnistyi hyvin. Liikuntakasvatuksen professuuria ei vielä täytetty. Erityispedagogiikan opiainekoulutusta vahvistettiin järjestelmällä yksikön opetus- ja tutkimusvirkoja yliopiston hallituksen 2006 tekemän päätöksen strategian mukaisesti.

Kajaanin opettajankoulutusyksikkö säilytti asemansa suosittuna opiskelupaikkana. Yksikköön pyrki yli seitsemäsataa hakijaa 60 luokanopettajakoulutuksen aloituspaikkaan. Sisään pääsi vain noin yhdeksän prosenttia hakijoista. Hakijat ovat kotoisin koko maasta. Hakijoiden kotipaikkojen jakauma on hämmästyttävän samanlainen kuin ensimmäinen seminaarin hakijoiden rekrytointialue 1900: Oulun läänin lisäksi Kuopion, Hämeen, Uudenmaan, Vaasan, Turun ja Porin läänistä.

Ruotsin kielen kielikylpykoulutus yhteistyössä Vaasan yliopiston kanssa jatkui. Yhteistyöneuvottelussa Oulun yliopisto valmistaui sijoittamaan kielikylpykoulutukseen yhden kasvatustieteen yliopistolehtoraatin.

Luokanopettajakoulutuksen opiskelijat jatkoivat yksikön yli 30-vuotista satutuntiperinnettä pitämällä satutun-

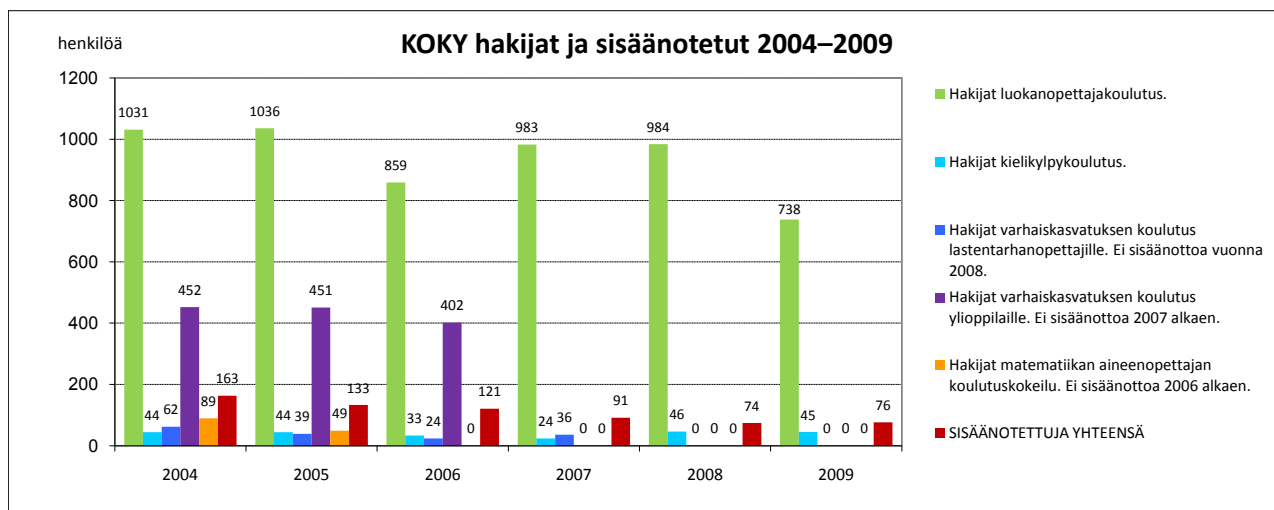
teja Kajaanin kaupunkialueen kirjastojen lastenosastoilla sekä Kainuun keskussairaalan lastenosastolla. Vuonna 2009 satutunneille osallistui Kajaanissa 1540 kävijää, joista lapsia oli 1104. Satutunteja pidettiin yhteensä 131. Vaasan kaupunginkirjastossa opettajankoulutusyksikön ruotsin kielen kielikylpyopiskelijat pitivät satutunteja suomeksi ja ruotsiksi yhteensä 34 kertaa. Vaasassa satutuokioihin osallistui 424 kävijää, joista lapsia oli 310.

Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen vahvistui edelleen. Kajaanin opettajankoulutusyksikkö ainoana opettajankoulutusta tarjoavana laitoksena on toteuttanut opetusministeriön vuonna 2004 asettamat sisällölliset ja tiedolliset vaatimukset yrittäjyyskasvatuksen sisällyttämisestä luokanopettajaksi opiskelevien perustutkintoon. Yksikkö on edustettuna OPM:n yrittäjyyden ohjausryhmässä, jonka tehtävänä on valtakunnallinen

kehittäminen ja koordinointi perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen osalta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) palkitsi liikuntakasvatuksen kehittämishankkeen LiikuntaVasu 2006–2008 vuonna 2009 innovatiivisena tutkimus- ja kehittämishankkeena. Kainuun Liikunta ry valitsi Kajaanin opettajankoulutusyksikön vuoden 2009 yhteistyökumppaniksi. Opettajankoulutusyksikön yhteistyö aluejärjestön kanssa on jatkunut yli kymmenen vuotta. Näkyvin yhteistyön tulos on vuosittain Kajaanissa järjestetty lasten ja perheiden kaksipäiväinen liikuntataapahtuma.

Kajaanin normaalikoulun toiminta nojaa yliopistolliseen tutkimus- ja kehittämistyöhön. Verkostoituvana opiskelu- ja harjoittelukoulukeskuksena koulu tekee yhteistyötä kenttäkoulujen kanssa työelämän valmiuksien kehittämisessä.

Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutus painottaa toiminnassaan elinikäisen oppimisen periaatetta. Koulutuksissa korostuvat opetus- ja kasvatustieteiden täydennyskoulutukset, työyhteisöjen kehittäminen, ikään-tyvien koulutukset, tasa-arvo, avoin yliopisto ja monitieteinen jatkokoulutus.

Opetus- ja kasvatustieteiden koulutuksissa ensimmäiset maahanmuuttajataustaiset opettajat pätevöityivät opettajaksi Suomeen. Erityisopettajaksi 40/60 op -koulutus päättyi, ja opiskelijat uuteen valittiin. Opetushallituksen rahoittamat hankkeet edistivät opettajien työssäjaksamista ja taideaineiden opetusta. Kainuun prikaatin henkilökuntaa koulutettiin pedagogisissa sisällöissä.

Työelämän ja työyhteisöjen kehittämistoiminnassa jatkettiin Työnohjaajakoulutus-ohjelmaa ja tuotettiin työnohjauspalveluja. Kainuun maakunta-kuntayhtymän Tykes-hankkeessa, Hyvien työyhteisöjen Kainuu, ohjattiin työyhteisöjen kehittämistä.

Aikuiskoulutuksella on kaksi ESR-rahoitteista hanketta. Tasa-arvo Kainuun hyvinvoinnin, työllisyyden ja kilpailukyvyn edistäjänä -hanke ylläpitää Naisten talo Woimalaa. Toiminnalla

edistetään tasa-arvoa ja sukupuolisenä aluekehittämistä, tuetaan naisverkostoja ja lisätään koulutuksella naisten osaamista. Työtä ja yrittäjyyttä taiteen ja kulttuurin senioriakatemialla -hanke toteutti taide- ja kulttuurialan yliopistollista opetusta ja kehitti sähköisen median käytön koulutusta.

Yliopistokeskuksen Aikuiskoulutus ja Kajaanin ammattikorkeakoulun koulutuspalvelut muodostivat konsortion, jonka myötä toiminnallinen

yhteistyö lisääntyi. Tiimityöllä toteutettiin koulutuksia. Konsortion johtajaksi valittiin Tuula Honkanen.

Täydennyskoulutuksia järjestettiin vuonna 2009 yhteensä 48, joista pitkäkestoisia oli 18 ja lyhytkestoisia 30. Koulutuspäiviä oli 380, osallistujia koulutuksiin 1340, opetustunteja 2349 ja henkilötyövuosia 12. Aikuiskoulutuksen toiminnassa korostui yhteistyö muiden koulutusorganisaatioiden kanssa.

Biotekniikan laboratorio

Biotekniikan laboratorion toiminta kohdistui kolmeen osa-alueeseen: 1. Bioanalytiikka-osaamisen vahvistaminen tutkimusalueilla mukaan lukien biosensoritutkimus ja -kehitys liittyen ihmisfysiologiaan (liikunta ja terveydenhoito) ja ympäristöön (vedet, kaivossektori)

2. Ravitsemus- ja elintarvikebiotekniikkatutkimus bioanalyttisesta näkökulmasta katsottuna. Ravitsemus- ja elintarvikebiotekniikkaosaamisen vahvistaminen liitettynä terveysvaikutteisten yhdisteiden bioanalyttiseen tutkimukseen ja ravintokomponenttien erityisominaisuuksien hyödyntämiseen sisältäen siihen liittyvän metsämarjojen ja muiden biomassojen (yrtilt, kasvit ym.) biotekniikan, jatkojalostuksen ja uustuotteistamista

tukevien osaamisketjujen kehittäminen ja vahvistamisen.

3. Koulutus-, teknologiansiirto-, innovaatio- ja yrityspalvelutoimintojen kehittäminen sekä tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan kansainvälisyyden

kehittäminen ja verkottumisen laajentaminen.

Bioalan tutkimustoiminnan kehittämisohjelma BIOKEHO ESR ja Bioalan kehittämisohjelma BIOKEHO EAKR toimivat edellä mainituilla kolmella osa-alueella.

Elintarvikebiotekniikan maisterikoulutus -hanke alkoi yhteistyönä Kuopion yliopiston kanssa. Sisäänotto oli 20 opiskelijaa, itse koulutus alkoi 2.2.2009. Tavoitteena myöhemmin on jatkuva koulutus.

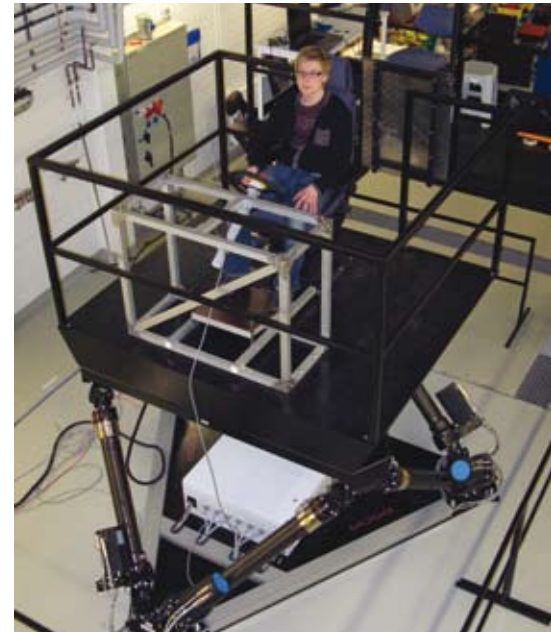
Yksikkö toimii kansallisessa Mittaustekniikan osaamiskeskuksessa, sekä Measurepolis-ohjelmassa toimijana ja johtoryhmässä. Measurepolis-ohjelman

sa Biotekniikan laboratoriolla oli hanke (Banatu) suuntautuen bioanalyttiseen tutkimukseen ympäristön, ihmisfysiologian ja bioprosessin monitoroimiseksi. Sensoreiden kehitys kaivostoimintaan liittyviin vesianalyysiin on jatkunut.

Laboratoriossa oli meneillään seitsemän TEKES-rahoitteista hanketta, joissa tutkittiin biomerkkiaineiden määrittämistä syljestä (MOSA), nopeaa bakteerien tunnistusmenetelmän kehittämistä (2b-identification), nutrigenomiikkaan liittyvän biosensorin kehitystä (Nutrisense), marjatuotannon sivuvirtojen hyödyntämistä (Bio-BLG-Flavo), online seurantamenetelmän kehitystä kaivosvesiin (Minewater) ja bakteerien tunnistamista paperinvalmistusprosesissa (Biomecon). Laboratorio oli myös mukana TEKES:n rahoittamassa Flavour Design -hankkeessa yhteistyössä VTT:n, Turun yliopiston ja MTT:n kanssa.

Mittalaitelaboratorio

MILAn henkilöstömäärä supistui jo toista vuotta peräkkäin, mutta säilyi kuitenkin tavoitteena olevan 50 henkilötyövuoden tasolla. Vuosibudjetti säilyi entisellään, joten taloudellinen tila kohentui edellisiin vuosiin verrattuna.

Tutkimustoiminta organisoitiin vuonna 2009 matriisimaiseksi. Siinä pääteknologioista ja niiden uusista sovelluksista vastaa kaksi tutkimusryhmää vastuullisine vetäjinään: spektroskopiaryhmä ja kuvantavien mittausten ryhmä. Näiden on määrä tuottaa pääosa tieteellisistä tuloksista: tutkimuksista, julkaisuista ja tutkimusyhteistyöstä. Kolmen sovellukseen tähtäävän tutkimusryhmän päätehtävänä on jalostaa tieteellisen työn tuloksista innovaatioita omalle alalleen. Sovellusryhmät sijoittuvat metsäteollisuuden, ympäristötekniikan ja liikuntateknologian aloille. Liikuntateknologian ryhmä on syventänyt yhteistyötään Jyväskylän yliopiston Vuokatin yksikön kanssa niin, että Jyväskylän yliopisto osallistuu tutkimusryhmien toimintaa itseohjaavan koordinaatioryhmän työskentelyyn. Siihen on tullut mukaan myös Biotekniikan laboratorio ja tuonut siten tiiviiseen yhteistyöhön mukanaan kolmannen perusteknologia-alan, bioanalytiikan.

Tieteellisen työn tueksi koottu

dosentti- ja professoritiimi jatkoi toimintaansa. Tiimiin on saatu talon ulkopuolella päätyötään tekevät dosentit sekä perusteknologiaan että sovellusaloille. Lisäksi MIKEsissä työskentelevä dosentti on edistämässä metrologiaosaamisen laajempaa hyödyntämistä MILAn tutkimustyössä. Metsäteollisuus- ja ympäristöryhmät ovat päässeet hyvin sisälle kansallisten huipputeknologiaan yksiköiden SHOK:ien toimintaan.

Kansainvälinen tutkijanvaihto kehittyi tavoitellusti. Tieteellisten julkaisujen määrä väheni edellisvuodesta, mutta pysyi tavoitellulla tasolla. Halintopalveluita järjestettiin vuonna

2009 uudelleen perustamalla KYK:n yhteyteen palvelupiste.

Loppuvuotta leimasi epävarmuus vuoteen 2010 valmistautumisessa. KYK:n budjettirahoitus romahti ja sen heijastuksiin MILAn oli varauduttava mm. muuttamalla henkilöstön työsuunnitelmia. Työsopimuksista voitiin tehdä vain muutamien kuukausien mittaisia. Hämmennystä lisäsi CEMIS-innovaatiokeskuksen mahdolliset vaikutukset laboratorioon. Pitkäjänteisen tieteellisen työn tekeminen kävi vaikeaksi, sillä pelättiin laboratorion ja koko yliopistokeskuksen olemassaolon puolesta.

Tietojenkäsittelytieteiden laitoksen Kajaanin yksikkö

Oulun yliopiston tietojenkäsittelytieteiden laitoksen Kajaanin yksikkö tarjoaa viihtyisän ja nykyaikaisen pienen yksikön opiskeluilmapiirin suuren emolaitoksen tarjoamalla opetuksen eduilla. Modernien opetusteknologioiden avulla varmistetaan koko laitoksen opetushenkilöstön osaamisen välittäminen kaikille opiskelijoille. Opiskelijat suuntautuvat opiskeluissaan joko oh-

paikallisten yritysten kanssa niin opinnoissa kuin projekteissakin.

Vuonna 2008 alkaneen CreaBase-hankkeen (EAKR) tavoitteena on vakiinnuttaa tietojenkäsittelytieteiden (TOL) Kajaanin yksikön yhteyteen innovaatioympäristö, jossa eri toimijat pystyvät kohtaamaan, jakamaan ja luomaan yhdessä uutta tietämystä erityisesti käytettävyyden ja prosessitut-

kitieteellinen perustutkimushanke, jolla tuetaan yritysten uusiutumiskykyä ja osaamiskeskittymien syntymistä. Hankkeen erityisenä kehittämiskohteena on hajautetun projektityön tukeminen ja sitä kautta mahdollistaa yritysten toimimisen maantieteellisesti hajautetussa ympäristössä. Hankkeen puitteissa järjestettiin keväällä seminaari teemalla "Hajautettu projektityö". Virco (Virtual Corridor) -hankkeessa rakennettiin ja testattiin virtuaalista tilaa sekä virtuaalitehtäviä edistäviä käytänteitä vastaamaan paremmin TOL:n Kajaanin yksikön tarpeita.

TOL:n Kajaanin yksikkö liittyi mukaan Kainuun ATJ-kehittämishankkeeseen. Ohjelman tavoitteena on luoda Kajaanin 2015 mennessä kansainvälisesti tunnettu ajoneuvotietojärjestelmien osaamiskeskus, joka tarjoaa alueen kasvaville ajoneuvoteknologia-alan yrityksille ainutlaatuisen tutkimus-, kehitys-, koulutus- ja testausympäristön sekä auttaa yrityksiä kasvattamaan ATJ-liiketoimintaansa. Tietojenkäsittelytieteiden laitos fokuksituu ajoneuvotietojärjestelmiin liittyen käytettävyyden ja prosessitutkimukseen sekä koulutukseen.

TOL on vuonna 2009 ollut kehittämissuunnitelmassa mukana kolmella osaprojektilla: Tuiske, ALMA sekä ATT. ATJ-aihepiiriin liittyen järjestettiin syksyllä seminaari "Usability in Vehicle Information Systems", jossa oli myös kansainvälinen ulottuvuus yhden esitelmöitsijän tullessa naapurimaastamme Ruotsista. Lisäksi TOL:lle tuotiin suunnattuna tietojärjestelmäkursseja Vehicle Information Systems 5 op, joka liitettiin myös avoimen yliopiston tarjontaan.

TOL:n Kajaanin yksikössä toimii Kainuun korkeakouluyksiköiden (yo, amk) yhteinen tutkimusasiainmies. Toiminnan tavoitteena on hyvinvoinnin ja rajapintatoimialojen parissa työskentelevien tahojen kokoaminen tiiviiksi yhteisöksi ja toisaalta innovaatioympäristön kehittäminen. Toimintaa rahoittavat EAKR (Welliving-hanke), Kajaanin seudun aluekeskusohjelma ja Kajaanin kaupunki.

jelmistotuotantoon tai ohjelmistoliiketoimintaan. Yksiköstä on valmistunut vuoden 2009 loppuun mennessä kaikkiaan 25 filosofian maisteria. Kajaanin yksikön väittelyhistorian avaus tapahtui marraskuussa 2009, kun Sari Laari-Salmela puolusti ohjelmistoliiketoiminnan alueelle sijoittuvaa väitöskirjaansa.

Vuonna 2009 TOL:n Kajaanin yksikkö on ollut aikaisempaa aktiivisempi kansainvälisesti. Kansallisten seminaarien ja konferenssien lisäksi henkilökuntaa on vieraillet konferensseissa Norjassa, Venäjällä ja Japanissa.

Kajaanin yksikkö tekee yhteistyötä

kimuksen osa-alueilla. Kohderyhmänä ovat tietoteknisiä ratkaisuja tuottavat ja näiden asiakkaina olevat organisaatiot, joiden prosessit muuttuvat tietoteknisten ratkaisujen omaksumisen myötä. Hankkeen puitteissa järjestettiin vuoden 2009 aikana kaksi seminaaria: "Mobiilien laitteiden käytettävyys"-seminaari keväällä ja "Tehokkuutta organisaatioon - käytännön kokemuksia prosessien uudistamisesta"-seminaari syksyllä. Lisäksi järjestettiin kuusi aamukahvitilaisuutta yritysten edustajille. Vuonna 2008 alkanut CreaLearn (Tekes/EAKR) on tietoteollisuusalan poik-

Lönnrot-instituutti

Valtakunnallinen tutkimushanke alue-rakenteen muutoksesta ja innovaatioympäristöjen kehityksestä jatkui. Kainuulaisen innovaatioympäristön alueellista vaikuttavuutta koskeva tutkimus sekä esiselvitys kestävän kehityksen ja ilmastovastuullisuuden nykytilasta ja kehittämistarpeista Kainuussa valmistuivat. Yksikössä tutkittiin sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuutta Kainuussa sekä kyläsuunnittelun vaikuttavuutta Koillis-Savossa ja Kuopion seudulla. Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelman 2000–2006 ja Alueellisen maaseutuosion 2007–2009 loppuarvioinnit sekä Leader-toimintaryhmien koulutus käynnistyivät. Kolmivuotisessa Palma II -tutkimushankkeessa tehtiin mm. yhteistyötä kainuulaisten ja romania-laisten lukiodien sekä valtakunnallisen Maaseutupoliittisen yhteistyöryhmän kanssa. Yksikkö jatkoi aktiivista toimintaa useissa kansainvälisissä tutkimusverkostoissa.

Kirjasto

Oulun yliopiston ja Kajaanin AMK:n konsortiosopimuksen hengessä myös kirjastot tekivät paljon yhteistyötä: Kirjastojen tulevaisuuspäivä-seminääri pidettiin 28.5. kaupunginkirjastolla, korkeakoulukirjastojen yhteinen informaattikko jatkoi tehtävässään, yhteislainaukseen tuli mukaan myös Oulun seudun AMK ja syyskuussa KYK:n kirjaston aapiskokoelma oli esillä kaupunginkirjastolla.

Oulun yliopiston kirjasto juhli 50. toimintavuottaan. Yliopiston sisäisenä yhteistyönä kirjasto ja yliopistokeskus solmivat ensimmäistä kertaa palvelusopimuksen, jossa sovittiin mm. tiedonhankinnan opetuksen ja kirjastoaineistojen hankinnan käytännöistä.

Tiedonhankinnan opetusta järjestettiin kirjastossa yhteensä 95 oppituntia 485 osallistujalle. Tiedonhakuja asiakkaille tehtiin 576 kappaletta. Kirjastokäyntejä oli 20 083 kappaletta. Paikallislainoja annettiin noin 13 000 kappaletta. Kaukolainoja saatiin 121

Lönnrot-instituutissa jatkui kahden Kainuun maaseutua kehittävän teemaohjelman koordinointi. Kainuun bioenergian teemahankkeessa käynnistyi ylimaakunnallinen Wenet Centre -hanke, jonka tarkoituksena on edistää pk-sektorin vientiponnisteluja bioenergia-alalla. Kyläteemahankkeen vaikutuksella on syntynyt sekä kyläkohtaisia että kaikkia Kainuun kyliä koskettavia hankkeita ja viisi teemakyläsuunnitelmaa. Erityisenä painopisteenä on ollut kylien turvallisuus ja maaseudun palvelut. Lönnrot-instituutti on jäsenenä valtioneuvoston Harvaan asutun maaseudun ja Maaseutuvaikutusten arvioinnin työryhmissä.

Vienan Karjalan kyläkalmistoja koskeva tutkimus saatiin päätökseen julkaisemalla aihetta koskeva laaja monografia.

jonka lisäksi yhteislainoja 50 kappaletta. Kaukolainoja lähetettiin muille kirjastoille 192 kappaletta. Kirjoja hankittiin kirjastoon yhteensä 604 nidettä (näistä ostettuja oli 386), lisäksi KYK:n laitosten käsikirjastoihin luetteloi-tiin 74 uutta nidettä. Paperimuotoisia aikakauslehtiä tilattiin 97 vuosikertaa. Käytössä ovat myös yliopiston kirjaston yhteisesti hankkimat elektroniset kokoelmat.

Kirjastossa tehtiin suurehko aineistojen siirto-operaatio kun Intel-

Tuulivoimala Bruck an der Leithan energiapuitossa Wienin lähellä. Voimalan maksimiteho 1,8 MW. Näköalatasanne 60 m korkeudessa.

lin päätearkistossa olleet lehdet ja Lönnrot-Lounela kokoelma siirrettiin väestösuojaan uusiin hyllyihin. Vanhoja lehtiä myös poistettiin 428 vuosikertaa. Kiitos työllistämismäärärahojen, syksyn aikana seminaarikokoelma puhdistettiin vuosikymmenten pölystä ja noesta, noki lienee peräisin seminaarin tulipalosta vuodelta 1929.

Henkilökunnan mikrot ja yleisötermiinaalit siirrettiin kirjaston palvelimelta tietohallinnon palvelimelle ja 8 yleisömikroa KYK:n palvelimelle.

Kulttuuriyrittäjyyden kansainvälinen maisteriohjelma

Lapin yliopiston Matkailun ja liiketoiminnan tiedekunnan hallinnoima Kulttuuriyrittäjyyden kansainvälisen maisteriohjelman valmistelu aloitettiin keväällä 2008 Kajaanin yliopistokeskuksen kanssa. Hanke on Kainuun ja Ylä-Savon sekä laajemmin myös Itä-Suomen luovien alojen kehittämiseen liittyvä maisteriohjelma, jonka pääasiallinen toteutuspaikka on Kajaani.

Ohjelmassa on yhteistyösopuolia seitsemästä EU-maasta ja Venäjältä. Ohjelmasta valmistuvat voivat työkennellä kulttuurialan yrittäjinä ja tuottajina, kulttuurihallinnon johto- ja asiantuntijatehtävissä, taide- ja kulttuurilaitosten ja kulttuurihallinnon johto- ja toimihenkilöinä sekä tuottajina. Kohdealueiden kuntiin pyritään saamaan kulttuuriyrittäjyyden ja

-matkailun kehittämisprojekteja.

Tieteellinen ja tutkimusperusta sekä taiteellinen ja teknologinen perusta nivoutuvat Lapin yliopiston matkailun ja liiketoiminnan tiedekunnan yrittäjyys- ja liiketoimintaosaamiseen, taiteiden tiedekunnan mediaosaamiseen, Lapin yliopiston EU- ja Venäjä-kulttuuriosaamiseen, ko. tiedekuntien ja Kajaanin yliopistokeskuksen kulttuuri-, aluekehittämis- ja kansainvälisyysosaamiseen sekä alojen keskinäiseen synergiaan.

Koulutusohjelma toteutetaan 1.5.2009–30.5.2011. Tutkinnon suorittamisaika riippuu opiskelijan aiemmista opinnoista. Koulutukseen hyväksyttäviltä voidaan maisteriohjelmaan sisältyvien 120 op:n opintojen lisäksi vaatia täydentäviä opintoja, esim. kieliopintoja, menetelmäopintoja sekä pää- ja sivuaineen opintoja. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma opiskelijan aiempien opintojen perusteella, jossa määritellään mahdolliset kandidaattitasoa täydentävät opinnot.

Pääaineena voi olla mediatiede tai liiketoimintaosaamiseen painottuva matkailututkimus. Pääaine määräytyy opiskelijan aikaisemman tutkinnon perusteella.

Liikuntateknologian koulutus

Jyväskylän yliopiston liikuntateknologian muuntokoulutusohjelma alkoi Vuokatissa vuonna 2004 ja jatkui viereänä myös vuonna 2009. Vuoden ohjelmassa aloitti 18 uutta maisteriopiskelijaa. Koulutukseen hyväksyttävillä opiskelijoilla on ollut tutkinto tai lähes valmis tutkinto muuntokoulutukseen soveltuvaksi katsotuilta tekniikan ja informaatioteknologian aloilta joko yliopistosta tai ammatikorkeakoulusta. Itse muuntokoulutuksen sisältö perustuu Jyväskylän yliopiston liikuntabiologian laitoksen

oppiaineisiin. Koulutusohjelmasta on 31.12.2009 mennessä valmistunut 20 liikuntatieteen maisteria.

Myös tohtorikoulutus on ollut Vuokatissa käynnissä jo vuodesta 2005 alkaen. Tohtorikoulutusohjelma tuo merkittävää alan tutkimusta Snowpolikseen Vuokatin alueelle ja toimii laadukkaana kansainvälisen tutkimustoiminnan selkärankana liikuntateknologian kehityksessä Vuokatissa. Käynnissä olevat väitöskirjaprojektit liittyvät ikääntyneiden tasapainokontrolliin, varusmiesten fyysiseen kuor-

mittumiseen ja maastohiihtoon.

Nämä toimet tähtäävät ohjelmalle asetettuihin tavoitteisiin, joiden pyrkimys on 1) tuottaa Kainuun maakuntaan ja Oulun lääniin ammattitaitoista liikuntateknologista osaamista, 2) kehittää liikuntateknologista yrityslähtöistä tutkimusta Snowpolis-ympäristössä ja 3) synnyttää alueelle pysyvää kansainvälistä tutkimustoimintaa.

RESURSSIT

Tilat

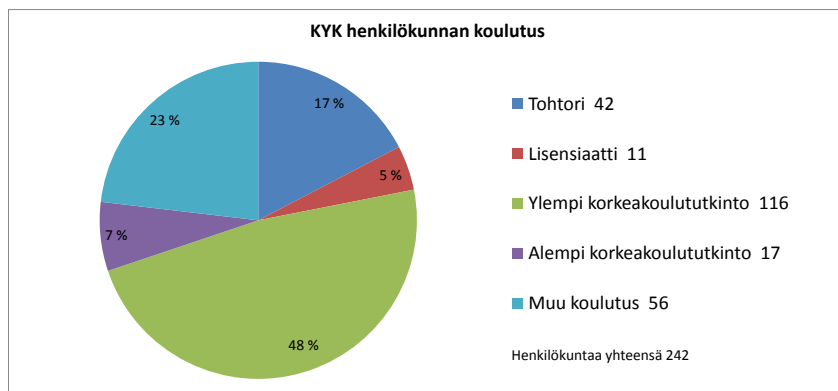

Yliopistokeskuksen kampuksen tiloja hallinnoi Senaatti-kiinteistöt vuoden 2009 loppuun saakka. Kiinteistönhoidosta vastaa ISS, ja siivouksen hoitaa SOL. Kampuksella on tiloja 13 359 m² kymmenessä eri rakennuksessa. Mittalaitelaboratoriolla on käytössään 2192 m² Kajaanin Teknoliakeskuksen tiloja ja 120 m² vuokrattuna Snowpolikselta. Tietojenkäsittelytieteiden Kajaanin toiminnoilla on 1606 m² vuokrattuna Kajaanin kaupungilta, tosin toiminnan vähentyessä osa tiloista on ollut käyttämättömänä. Kajaanihallissa on päivisin käytössä liikuntatilat 1038 m². Biotekniikan laboratoriolle on käytössään Valion vanhoja tiloja Sotkamossa yhteensä 856,5 m². Snowpoliksen tiloissa Vuokatissa toimii Jyväskylän yliopiston liikuntateknologian koulutusohjelma. Lapin yliopiston kulttuuriyrittäjyyden koulutus toimii kampuksella.

Kampuksen opetustilojen käyttöaste oli 70,6 % ns. Timmi-saleista. Tilakustannukset olivat yhteensä 1,7 milj. euroa. Tavoitteena on tilojen käytön tiivistäminen ja osittain tiloista luopuminen kustannusten noustessa ja opiskelijamäärän laskiessa.

Henkilöstö

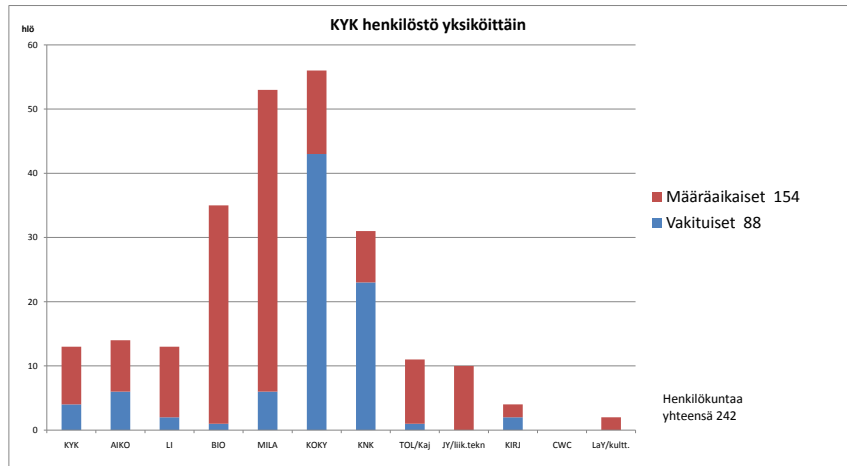

Kajaanin yliopistokeskuksessa noudatetaan Oulun yliopiston henkilöstöhallinnon ohjelmia ja ohjeita. Henkilöstösuunnitelmissa esitettiin virkanimikemuutoksia ja määräaikaisten virkasuhteiden vakinaistamista. Opetus- ja tutkimushenkilöstön virkarakennemuutoksia on tarkasteltu yliopiston hallituksen päätöksen perusteella. Kehittämiskeskustelut käytiin yksiköittäin henkilökunnan kanssa.

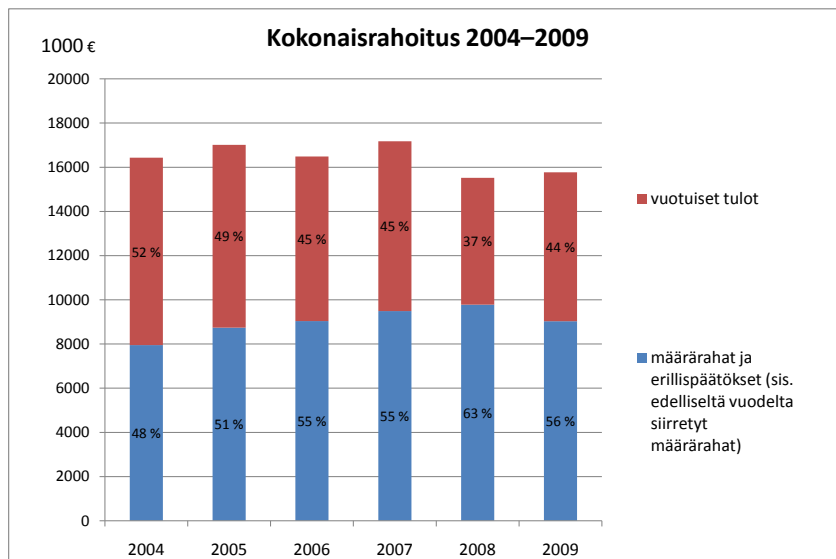
Yliopistokeskuksessa tehtiin Oulun yliopistoon noin 190 henkilötyövuotta. Lisäksi yhteistyöyliopistoihin tehtiin Jyväskylän yliopistoon 8 ja Lapin yliopistoon 2 henkilötyövuotta. Oulun yliopiston palveluksessa oli 230 henkilöä eri pituisissa virka- tai työsuhteissa. Eläköityminen vaikutti opettajankoulutusyksikön kolmeen keskeiseen tutkimus- ja opetusvirkaan, joita ei esityksistä huolimatta saatu täyttää. Yliopistokeskuksen taholta tämä on tuotu esiin huolestuttavana ongelmana.

Määräaikaisten palvelussuhteiden osuus, 132 henkeä (60,2 %), yliopistokeskuksessa on edelleen liian suuri ja palkkaus on täydentävän rahoituksen varassa (43 %). Täydentävällä rahoituksella toimimisen takia henkilöstön palvelussuhteet ovat olleet edelleen valitettavan lyhyitä. Projektirahoitukseen liittyviä epävarmuustekijöitä hankkeiden jatkumisesta myös konkretisoitui. Kajaanin oma palvelupiste suunniteltiin ja käynnistyi 2009–2010 vuodenvaihteessa. Tuottavuusohjelman ja palvelukeskuksen aloittamisen aiheuttamia muutoksia on käsitelty koulutuksissa ja työnohjauksessa, lisäksi kolme henkilötyökuukautta on suunnattu henkilöstön työhyvinvointiin. Virkistyspäivää retkeilyn merkeissä on vietetty kerran lukukaudessa ja järjestetty erilaisia juhla- ja muita tilaisuuksia henkilöstölle ja opiskelijoille. Työpaikkaliikuntaan on saatu yliopiston tukea aikaisempaa enemmän. Yliopistokeskuksen oman työhyvinvointi- ja kriisisuunnitelman tekoa jatkettiin työhyvinvointiryhmässä.

Talous

Kajaanin yliopistokeskuksen kokonaisrahoitus oli yhteensä lähes 15,7 miljoonaa euroa. Käytettävissä oleva rahoitus on kasvanut edellisvuodesta neljännesmiljoonalla tulorahoituksen elpymisen johdosta. Yliopistokeskuksen täydentävän rahoituksen osuus oli 48 % ja budjettirahoituksen osuus 52 % huomioiden edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat. Oulun yliopiston lisäksi luvuissa on mukana yhteistyöyliopistojen Jyväskylän ja Lapin Kainuussa olevat toiminnot. Kokonaisrahoituksesta vuotuisten tulojen osuus on 44 % ja määrärahojen osuus 56 %, joka sisältää budjettirahoituksen lisäksi erillismyönöillä saadut määrärahat sekä edelliseltä vuodelta siirtyneet määrärahat ja tulojäämät.

Uudet rakennerahasto- ja Tekeshankkeet pääsivät alkamaan vuoden 2008 lopulla ja tulorahoitus normalisoitui vuonna 2009 edellisvuoden notkahduksen jälkeen. Tulorahoitus oli suoriteperiaatteen mukaisesti yhteensä 6,9 milj. euroa. Oulun yliopistossa kirjattiin yliopistokeskuksen tu-

loista siirtosaamisiin 1,6 milj. euroa eli 27 % vuoden 2009 tuloista.

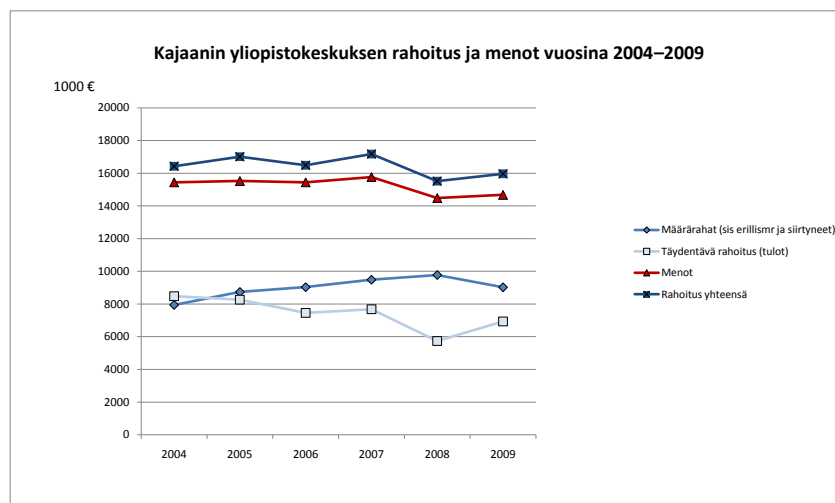
Vuotuista budjettirahoitusta OPM:n erillisrahoitus ja opettajankoulutuksen, normaalikoulun ja kirjaston budjettirahoitus mukaan luettuna oli Oulun yliopiston yliopistokeskusyksiköillä käytettävissä yhteensä 7,8 milj. euroa, mikä on vain n. 5 % Oulun yliopiston budjettirahoituksesta. Jyväskylän ja Lapin yliopistojen toiminnot

eivät saaneet budjettirahoitusta toimintaansa.

Yliopistokeskuksen menot olivat yhteensä yli 14,6 milj. euroa. Oulun yliopiston yksiköiden menot olivat 13,8 milj. euroa. Oulun yliopiston toimintojen menot laskivat edelleen edellisvuodesta. Lapin yliopiston kulttuuriyrittäjyyden kv-maisteriohjelman menot olivat n. 253 000 euroa ja Jyväskylän yliopiston liikuntateknologian menot olivat noin 613 000 euroa.

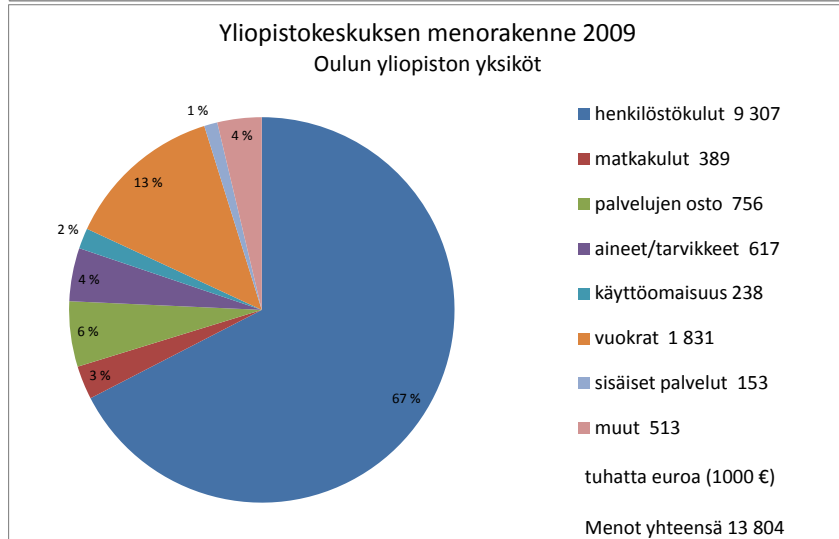
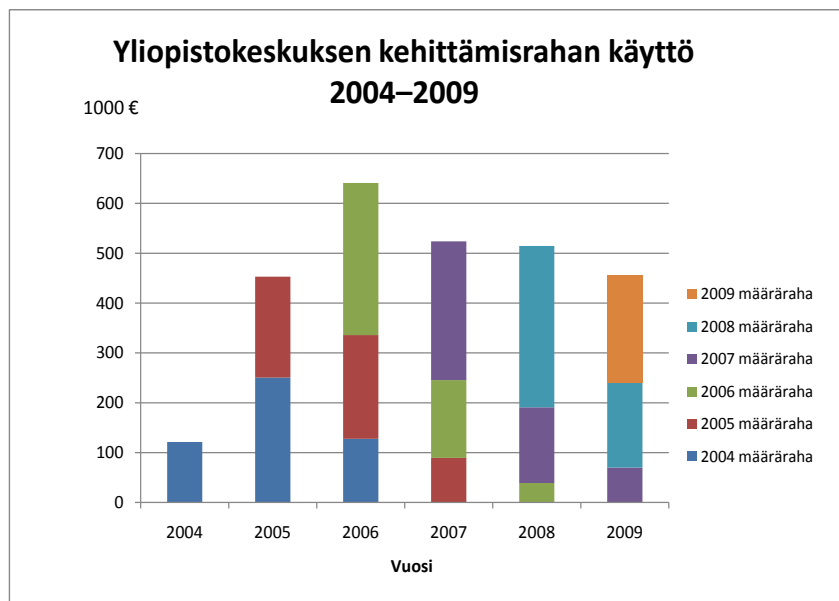
Oulun yliopiston yksiköiden menoista 57 % on katettu budjettirahoituksella, erillispäätöksillä saaduilla ja siirretyillä määrärahoilla, 11 % menoista kohdistuu yhteisrahoitteiseen toimintaan, 7 % maksulliseen toimintaan ja 24 % tilivirastojen väliseen (rakennerahastorahoitus ja Tekes) rahoitukseen, joka vuotta aikaisemmin oli vain 16 % kaikista menoista. Tästä on selvästi nähtävissä rakennerahastorahoituksen pääseminen käyntiin.

Oulun yliopiston yliopistokeskus toimintojen menorakenteessa henkilöstömenojen osuus oli 67 % kokonaismenoista ja vuokrat 13 %, palvelujen ostot 6 % ja muut yhteensä 14 %.

Kajaanin yliopistokeskuksen rahoitus ja menot vuosina 2004–2009 (1 000 €)

	v. 2004	v. 2005	v. 2006	v. 2007	v. 2008	v. 2009
Määrärahat (sis. erillismr. ja siirtyneet)	7 948	8 742	9 037	9 489	9 780	9 028
Täydentävä rahoitus (tulot)	8 484	8 270	7 452	7 687	5 742	6 935
Menot	15 444	15 525	15 448	15 767	14 490	14 680
sisältää OY, JY ja LaY						

Suurin osa täydentävästä rahoituksesta tuli muilta valtion virastoilta, jotka jakavat rakennerahastorahoitusta eli TE-keskukselta, lääninhallitukselta ja Tekesiltä. Opettajankoulutusyksik-

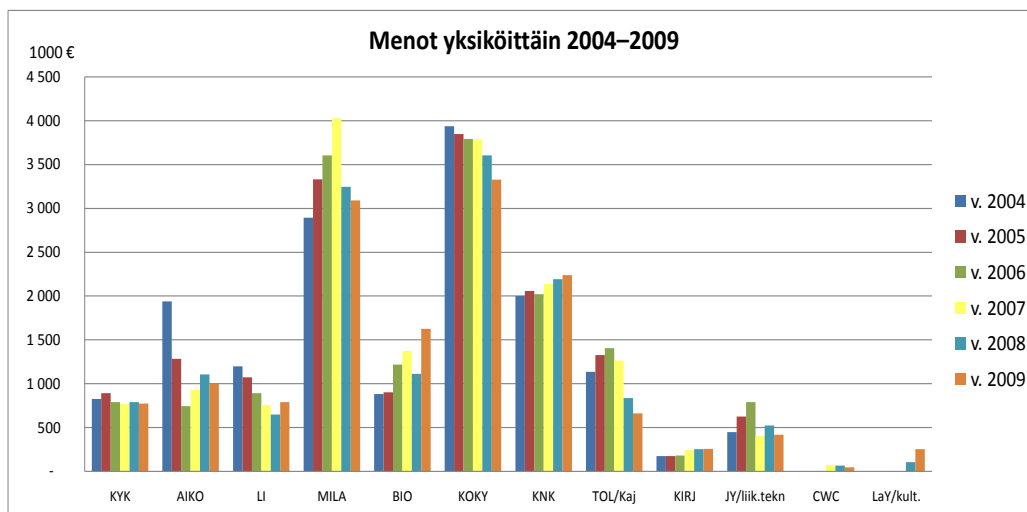
kö sai Suomen Akatemian rahoitusta. Kajaanin kaupunki rahoitti Mittalaitelaboratorion ja tietojenkäsittelytieteiden toimintoja sopimuksen (2007–2012) mukaisesti ja Sotkamon kunta

vastaavasti Biotekniikan laboratorion toimintaa. Sopimusten tarkistaminen jäi vuodelle 2010.

Yksiköittäin tarkasteltuna täydentävällä rahoituksella suhteellisesti eniten toimivat Mittalaitelaboratorio (ml. sähköos.) 93,9 % (ed.v. 84,7 %), Biotekniikan laboratorio 84,2 % (82,7 %), aikuiskoulutus 75 % (78 %), ja Lönnrot-instituutti 86,1 % (74 %). CWC toimi Vuokatissa täysin täydentävällä rahoituksella samoin kuin Liikuntateknologian koulutus sekä Kulttuuriyrittäjyyden koulutus. Budjettirahoitukseen nojaavat normaalkoulu 98,4 % (99,4 %), kirjasto 97,5 % (97,9 %), opettajankoulutusyksikkö 95,5 % (93,5 %), ja tietojenkäsittelytieteet 78,2 % (71,7 %). Euromääräisesti kokonaisrahoitus oli suurin opettajankoulutusyksiköllä 3,3 milj. euroa ja toisena Mittalaitelaboratorio (ml. sähköos.) 3,1 milj. eurolla, kolmantena edelleen normaalkoulu 2,4 milj. euroa.

Yliopistokeskuksen kehittämisrahoitusta (mom. 29.50.20.7.) saatiin 500 000 euroa ja sitä käytettiin 455 145 euroa edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioon ottaen. Määrällisesti eniten yliopistokeskusrahoitusta käytti Mittalaitelaboratorio (ml. sähköosaston lahjoitusprofessori) 190 144 euroa ja Biotekniikan laboratorio 124 415 euroa.

Vuoden 2009 lopulla alkoi ilmes- tyä synkkiä pilviä talouteen – vuoden 2010 budjettirahoituksen osuus on lähes puolittunut.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Opettajankoulutusyksikön kansainvälisen tutkimus- ja koulutustoiminnan painopisteinä olivat pitkäkestoiset tutkija- ja kouluttajavierailut Japaniin, Kiinaan ja Yhdysvaltoihin. SkilLab-tutkimuslaboratorio etsii teoreettisia ja kokeellisia välineitä ihmisen kokemuksen ja toiminnan eri puolien selvittelyyn; tehty tutkimustyö sai

kansainvälistä tunnustusta. Varhaiskasvatuksen kansainvälinen tutkimus ja koulutus keskittyi erikoisesti juonelliseen oppimiseen ja leikin tutkimukseen. Eurooppalainen opiskelija- ja henkilökuntavaihto pohjautui Erasmus-sopimuksiin.

Biosensoritutkimuksessa kansainvälistä yhteistyötä tehdään isobritannialaisen Cranfield Universityn, italialaisen Università Tor Vergatan ja Università degli Studi di Firenzen, tanskalaisen Danish Technology Institutin sekä romanialaisen University of Bucharestin, kanssa.

Biosensorihankkeen kautta Biotekniikan laboratorio on mukana Nordic Innovation Centerin (NICE) koordinoimassa (Micro and Nano technolo-

gy) MNT-ERA- Net toiminnassa ja sai NICE:n apurahan tutkimuksen osarahoitukseksi.

Proteiinitutkimusyhteistyötä tehdään Lundin yliopiston, Ruotsi, kanssa. Luonnontuotteenalytiikan puitteissa on yhteistyötä ollut kreikkalaisen Ateenan yliopiston kanssa.

Toukokuussa aluetutkimuksen edustaja osallistui Abordarea inovationare si creativa a curriculumului, între realitate si deziderat -konferenssiin Romaniassa. Kesäkuussa toteutui kenttätömatka Romaniaan, jonka yhteydessä osallistuttiin Romanian aluetieteiden yhdistyksen 7. kansainväliseen symposiumiin. Syksyllä Kainuun teemaohjelmat järjestivät opintomatkan Romaniaan, minkä yhteydessä toteutettiin mm. kaksi kehittämisseminaaria.

Yliopistokeskuksen aluetutkimus on mukana EU-komission maaseutuohjelmien arvioinnin asiantuntijakomiteassa sekä EU-komission asettamassa maaseudun kehittämisen arviointiverkostossa. Vuonna 2009 asiantuntijakomitea kokoontui kaksi kertaa EU-komission tiloissa Brysselissä. Aluetutkimus toimii UArctic Thematic Network -verkostossa, jonka järjestämään Gargia-konferenssiin Norjan Al-tassa osallistuttiin lokakuussa.

Mittalaitelaboratorion liikuntateknologian mittausryhmään saapui vuonna 2009 uusi pitkäaikainen vaihtotutkija Muroran Institute of Technology, Japanista. Samoin kuvantavien mittausten tutkimusryhmä vahvistui Venäjältä Petroskoin valtionyliopistosta tulleella tutkijalla. Tutkimusvaihtoa tehtiin myös Oregonin Health and Science Universityn kanssa. Mittalaitelaboratorion tutkijat ovat esitelleet tieteellisen työn tuloksia suullisissa esitelmissä ja posterein useissa kansainvälisissä konferensseissa.

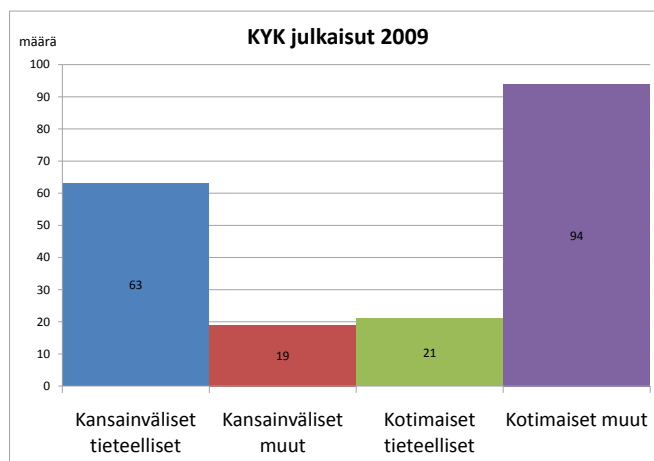
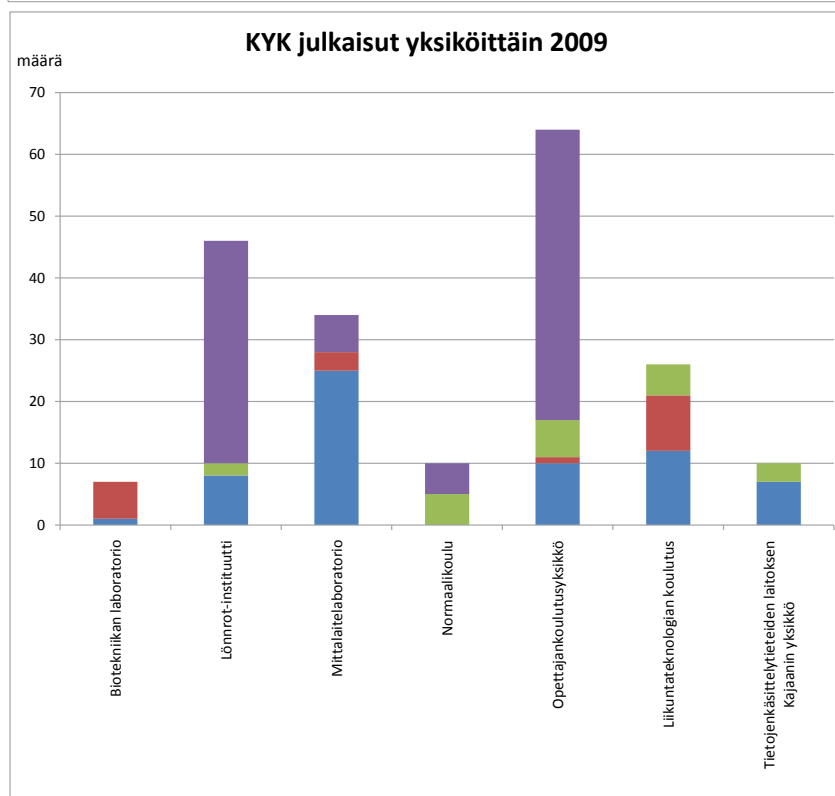
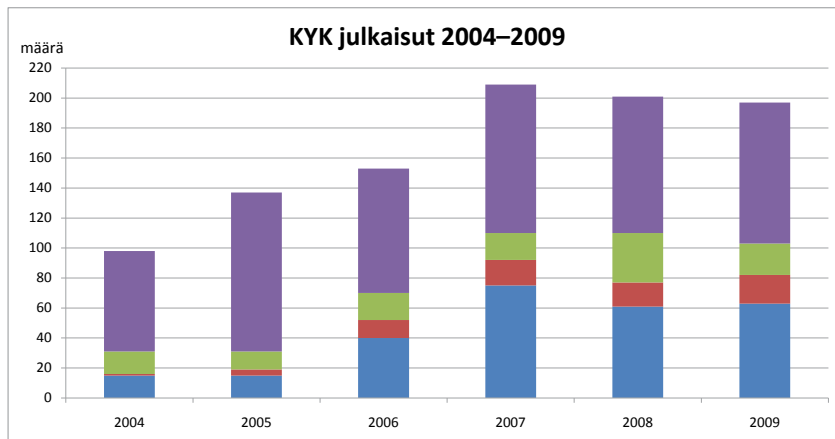
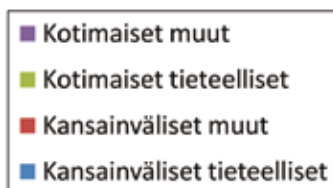
JULKAISUT

Kansainvälisten julkaisujen määrä kasvoi vuonna 2009

Kajaanin yliopistokeskuksen tutkijat ja opetushenkilökunta tuotti entistä innokkaammin kansainvälisiä julkaisuja. Vuonna 2009 julkaisuja oli yhteensä 197, joista ulkomailla tai kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa ilmestyneitä oli 63 ja kansainvälisiä muita julkaisuja 19.

Kotimaisia tieteellisiä julkaisuja ilmestyi 21 ja kotimaisia muita julkaisuja 94. Julkaisujen määrä on vakiintunut kahteen sataan julkaisuun, sillä vuonna 2004 kokonaisjulkaisumäärä oli 110, vuonna 2005 140, vuonna 2006 170, vuonna 2007 209 ja vuonna 2008 201. Kansainvälisten julkaisujen määrä on kasvanut yliopistokeskuksen aloitusvuodesta yli 60 julkaisulla sekä kotimaisten lähes viidelläkymmenellä.

Kajaanin kampuslehden 12. vuosikertaa toimitettiin vuonna 2009 yhteensä yksitoista numeroa. Lehden arkisto sijaitsee nettiosoitteessa <http://www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi/kampuslehti>.

JOHTOKUNTA JA ORGANISAATIO

Kajaanin yliopistokeskuksen johtokunta vuosille 2007–2009

Puheenjohtaja:

Kajaanin yliopistokeskuksen johtaja, professori **Juhani Suortti**

Varsinaiset jäsenet:

Professori Hannu Soini, Oulun yliopisto, Kasvatustieteiden tdk
 Kehityspäällikkö Kari Pankkonen, OY, Luonnontieteellinen tdk,
 tietojenkäsittelytieteiden laitos
 Professori Timo Mäkikallio, OY, Lääketieteellinen tdk
 Professori Risto Myllylä, OY, Teknillinen tdk, sähkö- ja tietotekniikan osasto
 Kehittämisasiantuntija Soili Makkonen, Joensuun yliopisto
 Vararehtori Timo Tiuhonen, Jyväskylän yliopisto
 Professori, varadekaani Atte von Wright, Kuopion yliopisto,
 Luonnon- ja ympäristötieteiden tdk
 Vararehtori Jukka Mäkelä, Lapin yliopisto
 Yliopistonlehtori Anneli Pönkkö, Kajaanin yliopistokeskus, henkilökunta
 Opiskelija Emilia Helle, Kajaanin opettajankoulutusyksikkö, Opela ry
 Koulutustoimialan johtaja Anssi Tuominen, Kainuun maakunta -kuntayhtymä
 Sivistysjohtaja Mikko Saari, Kajaanin kaupunki
 Tulosaluejohtaja Mervi Widgren, Savonia-ammattikorkeakoulu, Iisalmen yksikkö
 Johtaja Martti Artama, Metso Automation Oy
 Toimitusjohtaja Mauri Kemppainen, Ebsolut Oy

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Hallintopäällikkö Mikko Isohanni

Professori Ari Heiskanen
 Professori Timo Jämsä
 Professori Olli Silven
 Tutkimuspalvelupäällikkö Jari Ratilainen
 Erikoissuunnittelija Toivo Takala

Dosentti, erikoistutkija Anja Lapveteläinen
 Hallintojohtaja Juhani Lillberg
 Aik. koul. konsortion johtaja Tuula Honkanen
 Opiskelija Sohvi Sundqvist
 Yrittäjyysvalmentaja Olli Leppänen
 Rehtori Arto Karjalainen
 Kaupunginjohtaja Martti Harju
 Tuotekehityspäällikkö Arvo Rahikkala
 Yrittäjä Tuula Uitto-Korhonen

Organisaatio

Johtoryhmä ja esittelijät

Johtoryhmä:

Juhani Suortti
 Pentti Malinen
 Ari Heiskanen
 Tuula Honkanen
 Juha Kalliokoski
 Vesa Linnamo
 Lasse Lyytikäinen
 Jouni Ponnikas
 Vesa Virtanen

Asiantuntijat:

Anja Hongisto
 Jouko Käsmä
 Timo Mauno
 Arja Poranen
 Vuokko Tolonen-Junttila
 Juha Vartiainen

tehtävä:

professori, johtaja, johtokunnan puheenjohtaja, KYK
 kehitysjohtaja, KYK
 professori, yksikön esimies, TOL
 aikuiskoulutuskonsortion johtaja
 tutkimusjohtaja, yksikön esimies, MILA
 professori, yksikön esimies, LT
 koulutuspäällikkö, LaY
 erikoistutkija, yksikön esimies, LI
 tutkimusjohtaja, yksikön esimies, BIO

tehtävä:

suunnittelija, henkilöstöasiat
 kehityspäällikkö
 suunnittelija, tutkintohallinto ja opintoasiat
 amanuenssi, avoin yliopisto
 taloussuunnittelija, talous- ja tila-asiat
 opettaja, kansainväliset ja viestintäasiat

YHTEYSTIETOJA

Kajaanin yliopistokeskus

Hallintopalvelut

Seminaarinkatu 2
PL 51, 87101 Kajaani
(Käyntiosoite: Satamakatu 3)
Puh. (08) 632 4611 (vaihde)
Faksi (08) 632 4631
Sähköposti: etunimi.sukunimi@oulu.fi
www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi

Kampuksella sijaitseva toiminta:

Kajaanin opettajankoulutusyksikkö

www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi/koky
Luokanopettajien koulutus
Varhaiskasvatuksen koulutus
Lastentarhanopettajan tutkinnon tai LTO-kelpoisuuden sisältävän kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneiden maisterin tutkintoon johtava koulutus
Matematiikan aineenopettajien koulutuskokeilu
Ruotsin kielen kielikylpyyn painottuva koulutuskokeilu
Virt@III-kuvataideopetuksen maisteriohjelma etä- ja monimuoto-opiskeluna
Kajaanin normaalikoulu
IS-Center
SkillLab

Aikuiskoulutus

Faksi (08) 632 4820
www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi/aikuiskoulutus
www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi/koulutus/avoin
Erityisopettajaksi koulutus (40 op) luokan- ja aineenopettajille (JY)
Suoma – Maahanmuuttajataustaisten opettajien pätevyystutkimuskoulutus

Lönnrot-instituutti

Faksi (08) 632 4820
www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi/lonnrot

Kirjasto

Faksi (08) 627 139
www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi/kirjasto

Kulttuuriyrittäjyyden kansainvälinen maisteriohjelma (LaY)

Lapin yliopisto / Kajaanin yliopistokeskus
Seminaarinkatu 2
87100 Kajaani
Puh. 040 849 4569

Muulla sijaitseva toiminta:

Biotekniikan laboratorio

Salmelantie 43
88600 Sotkamo
Puh. (08) 6332 1312, faksi (08) 6332 1313
www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi/bio
Elintarvikebiotekniikan maisterikoulutus (muuntokoulutus) (KY)

CWC

Snowpolis
Kidekuja 2
88610 Vuokatti
Puh. (08) 6178 682, faksi (08) 6178 681

Korkeakouluasiamies

Haukisaarentie 2, 74101 Iisalmi
Puh. 044 785 6812, faksi (017) 255 6644
www.savonia-amk.fi/iitu/tk/kkam

Liikuntateknologian koulutusohjelma Vuotech (JY)

Snowpolis
Kidekuja 2
88610 Vuokatti
Puh. (08) 617 8640, faksi (08) 617 8641
www.jyu.fi/sport/laitokset/liikuntabiologia/study/study6/vuotech
Liikuntateknologian muuntokoulutus
Liikuntateknologian tutkimusryhmä (OY/MILA)
Snowpolis, Kidekuja 2, 88610 Vuokatti
Puh. 044 514 0116

Mittalaitelaboratorio

Teknologiapuisto 127
87400 Kajaani
(Käyntiosoite: Kehräämöntie 7)
Puh. (08) 614 9610, faksi (08) 614 9615
www.mila.oulu.fi

Tietojenkäsittelytieteiden laitos Kajaanin yksikkö

PL 51, 87101 Kajaani
(Käyntiosoite: Linnankatu 6)
Puh. (08) 632 4611 (vaihde)
www.tol.oulu.fi/kajaani
Ohjelmistotuotannon suuntautumisvaihtoehto
Ohjelmistoliiketoiminnan suuntautumisvaihtoehto

TOIMITUSTIEDOT

Toimituskunta

Juhani Suortti
Ari Heiskanen
Anja Hongisto
Tuula Honkanen
Juha Kalliokoski
Jouko Käsmä
Vesa Linnamo
Lasse Lyytikäinen
Pentti Malinen
Jouni Ponnikas
Outi Vaattovaara
Vesa Virtanen

Toimittajat

yliopistokeskuksen viestintäryhmä

Graafinen suunnittelu

Lauri Sonny

Kuvat

Kajaanin yliopistokeskuksen kuva-arkistot
Sirpa Filppula
Tuula Honkanen
Leila Joutsiniemi
Jonna Kalermo
Timo Karjalainen
Reetaleena Rissanen
Jani Rytönen
Lauri Sonny
Jouni Taponen
Vuokko Tolonen-Junttila
Juha Vartiainen

Kirjapaino

Kajaanin kirjapaino
Kajaani 2010

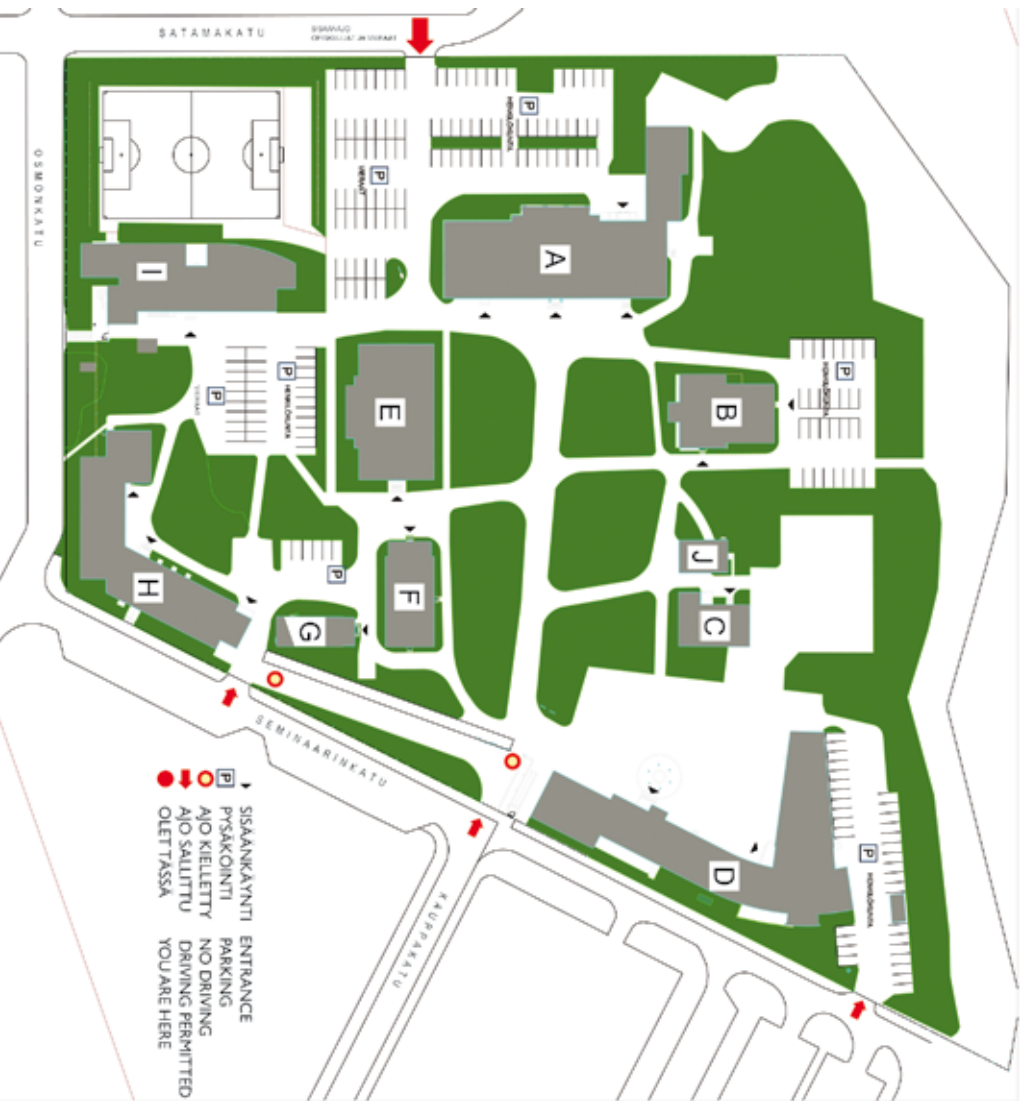
ISSN 1797-4814

KAJAANIN YLIOPISTOKESKUS

Kajaani University Consortium

KAJAANIN KAMPUS

Kajaani Campus

A	PÄÄRAKENNUS OPETTAJANKOULUTUSYKSIKKÖ MARTTI HELAN SAALI SEMINAARISALI KAIVIKKOLO YTHS	A	MAIN BUILDING DEPARTMENT OF TEACHER EDUCATION MARTTI HELA HALL ACADEMIC AND CLASSROOM FACILITIES CAFE STUDENT HEALTH
B	HALLINTO	B	ADMINISTRATION
C	SILMU	C	SILMU EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT
D	NORMAALIKOULU	D	TEACHER TRAINING SCHOOL
E	KIRJASTO	E	LIBRARY
F	PUUTYÖT	F	WOODWORK
G	METALLITYÖT	G	METAL WORK
H	INTERI LONNROTINSTITUUTTI AJKUSKOULUTUS JA AVOIN YLIOPISTO KAINULIN KESÄYLIOPISTO RAVINTOLA PEDAKOOKKI	H	INTERI LONNROT INSTITUTE CONTINUING EDUCATION AND OPEN UNIVERSITY SUMMER UNIVERSITY CAMPUS RESTAURANT PEDAKOOKKI
I	INTELLI IS-CENTER JA SKILL LAB MUSIKKI EERO SIRILÄN SAALI AHTI SONNINEN SAALI	I	INTELLI IS-CENTER AND SKILLS LAB MUSIC FACILITIES EERO SIRILÄ AUDITORIUM AHTI SONNINEN AUDITORIUM
J	AUTOTALIT	J	GARAGE